

ANGELJČEK,

otrokom učitelj in prijatelj.

Izdal

ANTON KRŽIČ.

III. zvezek.

V Ljubljani, 1887.

PAPEŽ LEON XIII. — zlatomašnik.

Lepa je laška dežela! Prijazni griči, nasajeni s zeleno vinsko trto, jo krasijo in širna polja z rumeno pšenico se raztezajo na okrog; griče in polja pa obdajajo kakor srebrni pasovi mnogotere reke. V tej deželi so doma rumene pomaranče in sladke smokve, po katerih se tako željno ozira otročje oko. — Pa tudi lepa mesta so tam doli: Benetke, Milan, Florenca, Rim, Neapol itd. Posebno Rim je znano mesto, in o tem mestu si gotovo kaj slišal v šoli ali doma tudi ti, moj mladi bralec. V Rimu prebiva namestnik Kristusov, kteremu pravimo: sv. Oče ali papež. Rim je torej glavno mesto vsem katoliškim kristijanom, zato se pogosto obračajo njih pogledi v to mesto.

V to deželo, v lepo Italijo bi te rad popeljal, moj mladi prijatelj. Rad bi ti pokazal na južni strani od Rima v visokih hribih prijazno mestece Karpineto; šel bi s teboj v lepi gradič v tem mestu in ti pokazal kraj, kjer so bili 2. marca 1810, torej pred 77 leti rojeni naš sedanji sv. Oče zlatomašnik Leon XIII., kteremu so takrat rekli: Joahim Pecci (reci: Peči). — Vse to bi ti rad razkazoval, ko bi bila v teh krajih; toda to ni lahko: rojstno papeževo mesto je daleč od nas, zelo daleč. Zato bodi zadovoljen, da ti popišem v »Angeljčku«, kako je mladi Joahim živel v tvojih letih, kako pozneje kot duhoven, škof in sedaj kot papež — Leon XIII.

Mladi Joahim rad moli.

Stopiva v duhu, znanec moj mladi, v rojstno hišo Joahimovo. V gradiču zagledava odprta vrata; skozi ta vrata prideva v prijazno domačo kapelico. Tu se vidi lep altarček s podobo Matere božje. Pred altarjem kleči pobožna žena in zraven nje deček, star kakih šest let — to je naš mladi Joahim Pecci, s katerim se hočeva soznaniti; žena poleg njega so njegova pobožna mati, ki ga učijo moliti. Kako mirno kleči Joahimček pred altarjem, kako pobožno sklepa svoje bele ročice in s kako nedolžno-jasnim očesom se ozira na podobo Marijino, ustnice pa mu šepečejo molitev: Češčena si Marija, s katero po materinem vzgledu pozdravlja svojo nebeško Mater.

Kaj ne, kako lepa je ta žena na altarji, pravijo mati Joahimu čez nekoliko časa. Glej to je naša božja Mati, ki nas vse ljubi, ki bo tudi tebe rada imela, ako boš pobožno molil in živel lepo. Ozri se še po stenah okrog; poglej, tu okrog je razpostavljenih štirinajst podob, ki nam kažejo križev pot. Po tem potu je moral hoditi Jezus, naš Bog, ko je trpel za nas. — In šla sta z materjo okrog podob in pri vsaki so mu kazali in dopovedovali, koliko da Jezus trpi in ž njim Marija zaradi naših grehov. Vidiš, dete moje, pravijo mati nazadnje, kako velika hudobija mora biti greh, da Jezus sam toliko zanj trpi. Ali boš tudi ti z grehom žalil Jezusa in njegovo Mater? Ginile so Joahima te besede materine in solznih oči jim obeta, da on nikdar Boga žalil ne bo. In zopet sta pokleknila pred altarček in skupno molila, mati na glas in Joahim šepetaje ponavlja za njo, morda sam ne vé, kaj, a toliko bolj so Bogu in Mariji všeč molitve, ki prihajajo iz otroškega rajsko-nedolžnega srca njegovega.

Tako so mati vodili mladega Joahima v kapelico in Joahim je rad hodil ž njimi in kader mati niso imeli časa, tudi sam; bil je priden mladenič, ki je rad in pobožno molil.

Joahim je usmiljen do ubogih.

Ravno poldne je odzvonilo v Karpinetu. Pred Peccijevo hišo je bilo vse polno revežev; znana je bila

ta hiša ubogim, vedeli so, da od nje nikdo ne gre prazen. Posebno veliko ubožnih je bilo ravno v onih letih, ko se je naš Joahim brezskrbno veselil svoje mladosti v rojstveni hiši. V tistih časih namreč je gospodoval po Laškem in tudi v papeževih deželah znani francoski vladar Napoleon I. Vedne vojske so vznemirjale lepo laško zemljo in vojaki so se privadili brezdelnemu lahkotnemu življenju. Zato se po končanih bojih niso vsi vojaki vrnili vsak na svoj dom in se poprijeli trdega dela. Mnogi so rajše še nadalje kradli, ropali in požigali. Imenovali so take ljudi »bandite« ali roparje. Bivali so po gozdih in skritih jamah in v velikih tropah napadali popotnike, pa tudi hiše in vasi so bile pred njimi v nevarnosti. Mnogo vasi so požgali, mnogo ljudi pokončali in veliko so jih spravili na beraško palico. Tako se je godilo tudi v Karpinetu in njegovi okolici in zato je bilo v tistih časih posebno veliko revežev, ki so pri premožnejših iskali kruha.

Oče in mati Joahimova sta bila silno dobrih rok. Bog je dal obilno premoženja, a vedela sta, da človek v svojem bogastvu ne sme pozabiti lačnega reveža. Zakaj tudi revež je po božji bodobi vstvarjen in če je tudi zelo strgan, vendar ima neumrjočo dušo, vendar je naš brat, kateremu moramo pomagati.

Kakor sta oče in mati delala, tako sta učila tudi svoje otroke. Poglej, ljubo dete, so rekli mati, koliko revežev lačnih čaka pri vratih kosilca; glej, kako so strgani in umazani, a vendar tudi te moramo radi imeti, ker nas Jezus sam tako uči. Takim moramo pomagati; sami sebi pritrpati in revežem darovati. Zato nam pa Jezus v nebesih obeta obilno plačilo. On pravi: Kar bote najmanjšemu, najbolj revnemu bratu storili, bote meni storili; hoče reči: ravno toliko velja, kakor bi meni storili.

Ni čuda, da je zato mali Joahim že težko čakal dvanajste ure, da je šel z materjo in starejšo sestro revežem delit kosilo. V jerbasček so mu narezali kruha, ktereга je dajal Joahim ubogim, marsikedaj je tudi sam prihranil košček svojega belega kruha in ga podaril kaki ubogi siroti. In kako je bil vesel; bolje se mu je zdelo, kakor če bi bil sam pojedel tisti košček.

Zdelo se mu je, kakor bi bil Jezusa slišal, rekoč: Prav, deček, to je lepo; le tako vedno ravnaj in lepo plačilo te bo čakalo v nebesih.

Posnemaj, ljubi otrok, tudi ti mladega Joahima in rad dajaj vbogajme, prav posebno pa se varuj, da ne zaničuješ revežev.

Joahim gre v šolo.

Srečen je živel Joahim v očetovi hiši; moli, reveže nasituje in kratkočasi se z lepimi otročjimi igrami v družbi svojih bratcev in sestic. Toda čas hiti; Joahim je bil vsak dan stareji in treba je bilo v šolo. Ker so stariši vedeli, koliko otrok se po slabih družčinah spridi v šolah, zato so sklenili, da bodo Joahima in njegovega brata dali v samostan, k Jezuitom v Viterbo v šolo. Pa to mesto je bilo zelo daleč od domačega kraja. Zato je bila ločitev od doma težka. Mati s solznimi očmi še enkrat ponovijo vse nauke, ki so jih otrokoma dajali, dokler sta bila doma, in bratca tako lepo poslušata in se tako tesno oklepata matere, kakor bi se bala v daljni svet.

»Sedaj je vse pripravljeno za odhod«, pravijo mati.

»Pojdita z menoj, gremo še v kapelo priporočit se Materi božji za srečno pot«. In šli so v kapelico in goreče prosili Marijo, naj jima bo ona mati, ko bota ločena od prave matere. — Kmalu zaropota voz izpred domačega praga in Joahim se z bratcem loči od svojega doma. S solznim očesom se ozirata nazaj na mater, ki so ju še od daleč pozdravljali za slovo, na domačo hišo, kjer sta preživela toliko srečnih ur — a konji hité in kmalu jima izgine izpred oči domači kraj in dolgo, dolgo, več let je minulo, predno sta zopet prišla domu.

Pet dni sta se vozila, preden prideta v samostan v šolo, kjer so ju učitelji prijazno sprejeli. Materin blagoslov in njeni nauki so ju očitno podpirali v šoli. Učitelji bili so z njima zadovoljni, ker sta bila zelo pridna in ker sta tudi molila rada.

Ko je bil Joahim 13 let star, čakalo ga je posebno veselje; takrat namreč prejme na sv. Alojzija dan prvo sv. obhajilo. O ko bi bil ti, mladi bralec, videl, kako skesano je mali Joahim opravil spoved, kako skrbno

se je pripravljaj za sv. obhajilo, kako je takrat sam sebe Bogu daroval in prav posebno molil za očeta in mater, gotovo bi ga tudi ti posnemal pri prvem ali pri poznejih sv. obhajilih. Takrat je že pripovedoval svojim učiteljem in tovarišem, da bo duhoven, kar se je pozneje tudi res zgodilo.

Štirinajst let starega zadene Joahima najhujša nesreča. Njegova skrbna mati nevarno zbolé ter pokličejo svoja sinova k smrtni postelji. Še enkrat mati otrokom priporočajo, naj bodo pridni in pobožni, izročé jih Mariji, naj jim bo sirotam sedaj Marija mati in jim obljubijo, da hočejo neprenehoma zanje Boga prositi v nebesih. — Kdo bi popisal, kako žalosten je bil Joahim, ko je spremljal mrtvo mater na pokopališče, ko se je grob za vselej zagrnil nad-njo, ki mu je bila v tem življenji vse! Le njeni nauki so ga potolažili, pogled v nebesa ga je pomiril. — Kako srčno da sta sinova ljubila svojo mater, kaže lepi napis na njenem grobu, ktereга sta sama napravila v latinskem jeziku.

Po materini smrti nadaljujeta šole v Rimu. Kakor poprej, tako tudi sedaj Joahim ostane vedno marljiv in je po vseh šolah vselej med prvimi. — Po dovršenih šolah stopi, kakor je rekel še deček, v semenišče, da se pripravi za duhovna. In 1. januarja 1838 obhaja Joahim Pecci, 27 let star, svojo novo mašo v lepi kapelici sv. Stanislava.

Papež izvolijo Joahima za svojega poslanca in škofa.

Komaj eno leto po novi maši pošljejo papež Peccija v mesto Benevent za svojega poslanca ali oskrbnika, kjer je bival tri leta. Ljudje so ga posebno radi imeli, ker je pregnal iz pokrajine nevarne roparje, o katerih je še deček slišal mnogo groznega pripovedovati. Poldrugo leto je bil potem papežev poslanec v Peružiji. Posebno skrb je imel na vseh svojih službah za uboge, do katerih so mu njegova mati z lepimi vzgledi in nauki še otroku vcepili toliko ljubezen. Njegovo skrb za uboge nam kaže naslednja zgodbica:

Pecci zvé, da peki v Peružiji pečejo silno majhne kruhe ter s tem pritiskajo posebno revno ljudstvo. Kaj

stori? Nekega dne na vse zgodaj vzame dva stražnika seboj in nekaj nosilcev z jerbasi ter obišče vse peke. Povsod morajo tehtati kruhe vpricho njega, in kolikor je kruhov prelahkih, nalože jih nosilci v jerbases. Dobili so kruha veliko. Ves ta kruh je opoludne pred svojo palačo razdelil revežem, pekcom pa zabičal, da morajo peči več kruhe. Tako je Pecci kakor skrben oče gledal na vse in pomagal, kjerkoli je bilo mogoče.

Tudi papež zvejo v Rim, kako marljivo in razumno deluje njihov poslanec, zato ga pošljejo l. 1843 za svojega zastopnika v Belgijo in sicer v Bruselj na dvor belgijskega kralja. — Tu si je Pecci kmalu pridobil ljubezen kralja, kraljice in drugih imenitnih mož. Posebno so ga radi imeli kraljevi otroci, s kterimi se je rad igral in kratkočasil. Sedanjega belgijskega kralja je imel večkrat v svojem naročji in ga je blagoslavljal na prošnjo kraljice, da bi bil kedaj vladar po volji božji.

Posebno pa je Peccija rada imela šolska mladina. Kedarkoli mu je bilo mogoče, je rad v šolo zahajal, posebno k poskušnjam na koncu šolskega leta, kjer je pohvalil pridne učence in jim delil darove; tudi je rad delil prvoobhajancem sv. obhajilo. — L. 1846 izvolijo papež Peccija za škofa v Peružiji, kjer je bil ljudem še vedno v lepem spominu kot poslanec; zato so pa tudi papeža prosili, da jim pošljejo Peccija za škofa.

Na sv. Ane dan, na god svoje rajne matere, pride škof Pecci k svojim ovčicam; sprejmó ga z velikim veseljem.

Mnogo veselih ur je preživel Pecci v Peružiji, pa še veliko več žalostnih. Prišla so namreč tista leta, ko so se ljudje vzdignili zoper svoje cesarje in kralje in tudi zoper cerkev.

Zraven tega so pa še druge nesreče, posebno slabe letine zadevale njegovo škofijo; posebno je spomladansko neprestano deževje l. 1853 in 1854 grozilo vničiti vse poljske pridelke. V tej stiski se zateče škof k Materi božji za pomoč. Napove prošnjo procesijo. Pri tej procesiji nosi Marijin prstan, ki je bil shranjen v škofijski cerkvi v Peružiji. Čez 50.000 ljudi se je zbralo ta dan v glavnem mestu; toda nebo ni bilo milo, težki oblaki se drviyo po nebu in znanci škofu odsvetujejo procesijo.

Škof pa pravi: »Le zaupanje imejmo, vse bo dobro!« In res pri četrtem blagoslovu, se razjasni nebo in svetlo solnce posije na prstan Marijin, v znamenje, da je Marija uslišala prošnje ubogega ljudstva — dež je jenjal.

Pred njegovo škofovsko hišo bilo je vsak dan nasitenih mnogo revežev; ob slabih letinah je škof sam vsak dan ob treh popoldne delil revežem jedila in imel je tudi za vsacega prijazno besedo. Še sedaj, dasi je že od takrat blizo 40 let, tega Peružijanci ne morejo pozabiti. Zares: dela usmiljenja so mila Bogu in ljudem, in če bi se jih ljudje ne spominjali, Bog jih nikdar ne bo pozabil!

Bridki dnevi pa so še čakali škofa v Peružiji. L. 1860 priderejo namreč Piemontezi v papeževo državo in si jo osvojé po krivici. Vse drugo življenje se je sedaj začelo za škofa. Kjerkoli so mogli, so ga nasprotniki ovirali v njegovi službi, zato bitko potoži svoje stanje sv. Očetu. A vendar ne izgubi poguma; dobro vé, da je pastir, zato je vedno pripravljen, da bi dal, če treba, tudi življenje za svoje ovce. Ni se bal novih gospodarjev; kjer je videl krivico, jim jo je očital, vedel je, da je treba Bogu bolj pokoren biti, nego ljudem.

Pri vsem tem vendar škof ni pozabil ljube mladine. Vedno so mu pred očmi besede Jezusove: »Pustite male k meni, ker takih je nebeško kraljestvo!« Zato si vedno prizadeva otrokom preskrbeti kruha in nauka. Najprej izda katekizem, po katerem se v tej škofiji še sedaj podučuje krščanski nauk; posebno skrbi, da pobožne vaje oživljajo ves nauk v šoli; določi, da se mladina skupno zbira v cerkvi pri službi božji, slovesno obhaja god sv. Alojzija, šolskega zavetnika. Dan prvega sv. obhajila so posebno pomenljivo praznovali. Škof sam je, če je bilo količkaj mogoče, opravil sv. mašo in med sv. mašo sam delil otrokom sv. obhajilo. Po končanem sv. opravilu priskrbi jim kosilce, tudi škof sam pride med otroke in se, otrok med otroci, veseli ž njimi najlepšega dne v življenji kristijanovem. Za mladino, ki je odrasla šoli, vstanovi v škofiji »otroške vrtove«, ktere je po Laškem pričel sv. Filip Nerij, videč, kako mladina, ko šolo zapusti, zdivja, ker v tem času nima pravega varuha. Otroci so se zbirali ob nedeljah in praznikih popoldne

v cerkvi pri krščanskem nauku, potem pa so šli na zabavišče, kjer so se učili, molili, peli, veselili. Tudi tukaj jih škof obiskuje, z darili razveseljuje in spodbuja za lepo življenje.

Tako je skrbel apostoljski škof za vse svoje verne, da bi vsem vse postal in vse pridobil Kristusu. L. 1877 pa ga pokliče papež Pij IX. v Rim in ga postavi za kamornika ali varuha rimski cerkvi. Tudi to težavno službo opravlja vestno in natančno, dokler ga Bog ne pokliče na prestol sv. Petra.

Leon XIII. — papež.

Slavno je vladal katoliško cerkev Pij IX. papež dolgih 32 let. Pa tudi njemu se je nagnil dan, tudi on je umrl in cerkev je bila brez poglavarja. Joahim Pecci, ki je bil varuh ali ključar rimske cerkve, je precej poskrbel, da se izvoli novi papež. Hitro sporoči vsem kardinalom po celem svetu, naj pridejo v Rim volit papeža. V Vatikanu, v papeževi palači, pa pripravi sobice za vse kardinale; ta prostor okrog in okrog zadelajo in tudi velika vrata vanj zaklenejo, tako da kardinali toliko časa nikamor ne morejo iti, dokler ne izvolijo novega papeža. Le pri majhnem okencu se z ljudmi pogovarjajo in oddajajo ali sprejemajo pisma. Temu zaprtemu stanovanju kardinalov pravimo po latinsko: »konkláve«. Pecci je imel tiste dni silno veliko dela, zato je bil zelo truden in si je želel zadnjo noč pred izvolitvijo mirnega počitka. Pa kako je spal Pecci tisto noč? Pod njegovo sobo so delavci pripravljali stanovanje za novega papeža: zbijali, tolkli, ropotali so, tako da Pecci ne more v postelji zatisniti očesa, zato vzame nekaj postelje seboj in gre v drugo sobo ter počiva na tleh tisti, kterega so kardinali drugi dan izvolili za papeža; na tleh počiva Joahim Pecci, kterega je drugi dan ves katoliški svet pozdravljaj za svojega poglavarja Leona XIII.!

Tako je postal Joahim Pecci, ali kakor mu papežu pravimo, Leon XIII. namestnik Kristusov, naslednik svetega Petra. Jezus je nekdam sv. Petru dal ključé od svojega kraljestva na zemlji, sedaj ima te ključé Leon XIII., on je poglavar katoliške cerkve. Petru je nekdam rekel Jezus:

»Pasi moje ovce, pasi moja jagnjeta!« Te besede veljajo sedaj tudi Leonu XIII.; tudi on pase, tudi on sedaj vlada že skoro deset let jagnjeta in ovce: vse katoliške kristijane, on je vsem pastir in oče. Mladi moj prijatelj, tudi ti si katoliški kristijan, zato je papež tudi tvoj pastir

in oče, zato ga ti imenuješ sv. očeta, zato pa treba, da tudi ti ljubiš papeža, kakor otrok ljubi svojega očeta!

»Kako pa živé sv. oče?« me vprašaš, dragi bralec.

Koj ti povem: Sv. oče vsak dan molijo pol ure jutranjo molitev in se pripravljajo za sv. mašo; pol ure

zopet Boga hvalijo po sv. maši, in tudi čez dan veliko molijo. Vsak teden prejmejo sv. zakramente, vsak mesec en dan posveté prav posebno molitvi. Prav radi časté Marijo, molijo njej v čast sv. rožni venec in se priporočajo sv. Frančišku. Sicer pa imajo celi dan veliko dela in še pozno v noč so njih okna svetla, znamenje, da sv. oče še vedno delajo ali molijo. Tudi za mladino, tudi za-te, ljubi otrok, sv. oče prosijo Jezusa, prijatelja otrok, da bi kakor Jezus rasla v starosti in modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh.

Tako delujejo sv. oče že skoro 50 let v duhovski službi; 40 let kakor duhoven in škof, 10 let kakor papež in ravno letos bo zadnji dan leta, na sv. Silvestra dan, 50 let, odkar so bili v mašnika posvečeni. Zato bodo isti dan obhajali svojo zlato mašo.

Papeževe zlate maše pa se veseli celi svet; vse se giblje in pripravlja, da pokaže, kako da ima vse rado sv. očeta. Vsaka dežela, vsak narod jim v znamenje ljubezni pokloni kak dar za zlato mašo v Rimu, kamor bodo prihodnje leto v obilnem številu romali katoliški kristijani.

Otroci! vi bote sicer morali doma ostati, ker ste še majhni in ker je pot do Rima silno dolga; tudi denarja nimate toliko, da bi sv. očetu poslali dragih darov, pa vendar pričakujejo sv. oče od vas, od mladine, zlatega daru za zlato mašo. In kateri je ta dar? To je pobožna molitev nedolžnih otrok za srečo katoliške cerkve in njenega poglavarja!

Prinesite torej sv. očetu ta dar; bodite nedolžni in iz nedolžnih src pošiljajte ob zlati maši Leonu XIII. otroške prošnje do Boga, da nam še mnogo let ohrani skrbnega očeta Leona XIII. — zlatomašnika!

Omanov.

Sveti Nikolaj.

Menda ni nobenega svetnika v nebesih, da bi se toliko govorilo o njem, kakor o svetem Nikolaju ali Miklavžu. Že nad 15 sto let se razlega njegova slava v sv. katoliški cerkvi. Zlasti otrokom je priljubljeno njegovo ime: pridni se že več tednov naprej veselijo njegovega godu; leni in hudobni pa ga s strahom pričakujejo, ker se bojé njegove šibe. Saj je pa tudi res poseben varuh in priprošnik ljube mladine. Da boste imeli še večje zapanje do njega, povedal bom nekatere zgodbe iz njegovega svetega življenja, ki nam kažejo, kako plemenito in dobro srce je imel ta svetnik, ko je še bival na zemlji. Menda ravno zavoljo te prisrčne dobrote njegove mu je dal Bog v nebesih to posebno pravico, da še zdaj po stariših in dobrih ljudeh razveseljuje pridne otročiče vsako leto ob svojem godu.

1.

Sveti Nikolaj je bil veliko premoženja podedoval po svojih dobrih stariših; a vsega je revežem razdelil.

V njegovem kraju je živel nek plemenitaš, ki je pa v kratkem popolnem obožal, tako da si ni več upal sebe in svoje tri nedolžne hčere pošteno preživiti. Hotel je, da bi si zanaprej po nepošteni in grešni poti pridobivali, kar treba za življenje. Milo se je storilo blagim devicam, da je že tako daleč prišlo, in bitko se začnejo jokati. Za to veliko stisko in nevarnost pa izve sveti Nikolaj ter precej sklene pomagati. Veliko svoto denarja vzame doma ter gre v tihi noči skrivaj pred hišo onega revnega očeta; skoz odprto okno vrže denar v spalnico njegovo in zbeži. Ker se sveti Nikolaj prepriča, da je mož denar prav dobro obrnil ter s to doto najstarejšo hčer k dobri hiši pripravil, prinese še drugič in tretjič ravno po toliko denarja in ga zopet skoz okno vrže. Mož se v svoji veliki sreči ne more dovelj načuditi ter sklene čuti, da bi spoznal onega plemenitega dobrotnika, ki mu skrivaj donaša toliko denarja. Ko se sv. Nikolaj tretjo noč tiho priplazi in urno denar skózi okno vrže ter hitro zbeži, teče za njim in kliče: »Počakaj me! za

božjo voljo prosim te, počakaj vsaj en trenutek!« A sveti Nikolaj še hitreje beži. Slednjič ga vendar doteče in ga prime za plašč, rekoč: »Povej mi vendar, kako ti je ime?« Svetnik odgovori: »Nikolaj mi je ime.« Mož hoče pred njega poklekniti; a Nikolaj mu ubrani ter ga prosi, naj tega nikomur ne pové, dokler živi. Mož mu obljubi, in oba se veselo ločita. V spomin na to prelepo dejanje pa ima sv. Nikolaj na podobi tri zlate kroglice ali tri zlata jabelka. Mi pa mu zvečer pred njegovim godom »nastavljamo«, da bi nam tudi kaj »skrivaj« prinesel.

2.

Da je bil sveti Nikolaj škof, to že veste, ker ga večkrat vidite na podobici v škofovski obleki. Težko pa, da bi vsi vedeli, kako je prišel do tako velike časti.

Ker je Nikolaj zelo sveto živel in veliko dobrega storil, začeli so ga ljudje častiti in slaviti. Tega pa v svoji ponižnosti ni mogel prenašati, zato se preseli v drugo mesto, ki se mu je reklo Mira, češ, da bode mogel tù čisto nepoznan mirno in tiho Bogu služiti. Pa Bog je drugače odločil, ker je hotel, da taka luč se mora na svečnik postaviti, da bo mnogim svetila.

V tem mestu namreč stari škof umrje. Bližnji škofje se zberó, da bi mu izvolili vrednega naslednika. Več časa se posvetujejo, koga bi povzdignili na škofovski sedež. Zdaj pa vstane med njimi častitljiv starček, moder mož in pravi: »Nikar se ne prenažite v tej prevažni zadevi; postimo se in molimo, da nas sveti Duh razsvetli, potlej bode volitev srečna«. V naslednji noči sliši ta modri mož glas iz nebes: »Pojdi zjutraj na vse zgodaj pred cerkvena vrata, in mož, ki ga boš prvega tam zagledal — imenuje se Nikolaj — bodi vaš škof!« To razodene še drugim škofom in vsi spoznajo v tem nanzanilo volje božje.

Po svoji navadi sveti Nikolaj tudi tisto jutro zgodaj vstane in gre v cerkev, da bi tako, kakor že večkrat, pred vratni molil, predno se cerkev odpre. Oni sveti mož, ki ga je po nebeškem naročilu že čakal, pristopi k njemu in ga vpraša: »Kako ti je ime?« Ponižno odgovori: »Ubog grešnik sem, Nikolaj mi je ime«. Nato

pristopijo še drugi ter mu povejo, da je on novoizvoljeni škof. Nikolaj se brani in joka, a slednjič se vda v voljo božjo in posvetijo ga za višjega pastirja, ki je potem čudovito modro skrbel za svoje ovčice.

3.

Večkrat se vidi sveti Nikolaj na podobi s tremi otročiči, ki stojé v posodi z vodo napolnjeni, on pa jih blagoslovlja. Kaj to pomeni, razvidite iz te-le dogodbe.

Neki imeniten mož imel je tri sinove, ki jih je poslal v više šole v Atene. Pot je bila dolga in težavna, zato naroči bogati oče, ki je bil zelo pobožen, sinovom, naj se spotom oglasijo v Miri pri škofu Nikolaju ter ga prosijo, naj jih blagoslovi. — Trije dečki pridejo že pozno zvečer v mesto Miro in gredó v neko krčmo prenočit, da bi drugi dan škofa obiskali. Krčmar pa, pri katerem so ostali, je bil brezbožen mož. Po noči se priplazi v spalnico, umori dečke, jih razseka in pomeče v posodo, kjer se je že drugo meso v slani vodi namakalo.

To grozovito zločinstvo je bilo sv. Nikolaju čudežno v spanji naznanjeno. Precej, ko se dan naredi, gre Nikolaj k onemu krčmarju ter mu kar naravnost očita grozovito dejanje. Krčmar poklekne pred svetnika, spozna svojo hudobijo in prosi usmiljenja. Sveti škof pa pravi: »Brž prinesi posodo!« Krčmar prinese, škof pa pade na kolena, zdihuje in prosi Boga, naj bi vendar tem trem umorjenim dečkom zopet življenje dal.

In glej! razsekani udje se začnejo zbirati in sklepati in zdajci stojé trije zdravi, čvrsti in veseli dečki pred njim v posodi. Potem pokleknejo pred škofa in se mu zahvaljujejo z gorkimi solzami ter mu spoštljivo poljubljajo posvečene škofovske roke. Nikolaj pa jih opominja, naj se Bogu zahvalijo ne njemu in podeli jim škofovski blagoslov, zarad kterega so bili prav za prav prišli v Miro, kakor jim je bil dobri oče pri odhodu naročil.

Zato je sv. Nikolaj posebno še pomočnik otrokom; le priporočajte se mu, naj vas blagoslovlja in varuje v dušnih in telesnih nevarnostih!

4.

* Sveti Nikolaj se tudi časti kot varuh in zavetnik mornarjev. Zakaj?

Nekikrat se je sveti Nikolaj peljal po morji. Ko v barko stopi, je bilo še prav lepo mirno vreme. Vendar pa opomni mornarje, da bodo imeli hudo nevihto. Mornarji se mu smejajo. Toda v kratkem času nastane tako grozovit vihar, da so vsi menili, barka se mora potopiti. V tej stiski pokleknejo pred svetega škofa in ga prosijo, naj on moli in sprosi rešenje. Svetnik moli, nevihta poneha, črni oblaki se razdele, zopet sije ljubo solnce in mirno plava barka dalje.

O drugi priliki se je peljalo veliko ljudi na barki. Tù nastane grozovito silen vihar. V tej smrtni nevarnosti kličejo mornarji in popotniki: »Sveti Nikolaj, slišali smo, da Bog dela veliko čudežev na tvoje prošnje; če je res tako, pomagaj nam v tej sili in nevarnosti.« Pri tej priči stoji neki mož med njimi in pravi: »Tisti, ki ste ga klicali, je že tù, zaupajte na Boga!« Urno prime za krmilo in varno vodi barko med silovitimi valovi. Nevihta poneha in mož spet zgine.

Ko pridejo ljudje na suho, se gredo v cerkev Bogu zahvalit za čudežno rešenje. Tu zagledajo moža, ki v koru psalme prepeva, in spoznajo, da ravno ta jim je bil rešitelj. Od vseh strani ga obsujejo in klečé pripovedujejo vpričo zbrane množice, kako jih je na morji smrti rešil. Nikolaj sramožljivo zarudi in pravi: »Otroci moji! Bogu dajajte čast, jaz sem ubog grešnik in nevreden hlapec.« Na to jih odvede na stran in jim razodene, da je tak vihar nad-nje prišel zaradi njihovih grehov, katere jim zdaj jame naštevati, kakor bi jih bil sam videl, ko so grešili. Očetovsko jih posvari in vsi skesani se poslove s trdnim sklepom pravega poboljšanja.

5.

V tistem mestu, v katerem je bil sv. Nikolaj škof, nastala je neko leto huda lakota. Daleč na okrog ni bilo mogoče dobiti živeža za drage denarje. Da bi v tej stiski obupajočemu ljudstvu pomagal, se odpravi višji

pastir na barko ter se pelje daleč daleč, da pride v deželo, kjer je bila dobra letina in se je bilo pridelalo veliko žita. Tam dobi peka, ki je kruh prodajal.

Miklavžev somenj.

»Dobri mož! ga nagovori svetnik, ali imate pri vas toliko žita, da bi se barka ž njim napolnila?«

»Imamo ga, imamo, odgovori dobrosrčni mož, še več ga imamo.«

»O prosim vas, nadaljuje sv. Nikolaj, bodite usmiljeni in iz ljubezni do Jezusa Kristusa napolnite barko z žitom in pošljite jo v moje mesto, da lakote ne pomrjemo!«

Ta prošnja iz ust svetnikovih dobrega peka tako gine, da radovoljno obljubi škofu spolniti željo in zvršiti, kar mu je naročeno. »Vendar, pristavi še sveti Nikolaj, predolgo bi bilo čakati, predno se velika barka napolni in k nam pripelje; odrasli in priletni si bodo že kako pomagali in še potrpeži, — **otroci pa ne morejo tako dolgo čakati!** O dajte mi brž, kar imate pečnega, da urno hitim domú in ponesem našim malim, ki so tako zelo lačni!«

Pek mu dá na to dva koša polna kolačkov, hlebčkov in kar je imel še druge peke. S tem hiti milodarni škof kar more hitro domov. O da bi bili vi videli, kako genljiv prizor je bil to, ko stopi sv. škof med lačne otroke; s kolikim veseljem so sprejemali dobri kruhek; kako so poljubovali sv. Nikolaju dobrotno roko!

Rad bi bil videl njihove vesele obraze, rad bi pa tudi videl vaše razveseljeno lice takrat, ko boste radostno zagledali, kar vam je letos »Miklavž« prinesel. To veste, da ga bom jaz še posebej poprosil, naj vam prav veliko prinese najlepšega pa najboljšega!

Še meni!

Še meni, sveti Nikolaj!
Oh prosim te, podari kaj:
Vse živé dni te čem hvaliti,
Nikdár, nikdár te pozabiti.

Prinesi pa mi čeveljčke,
Obleke in potrebno vse;
Saj vse imáš, to dobro vem,
Oh, jaz pa ubožen revček sem.

Zatoraj, sveti Nikolaj,
Še meni kaj darilca daj:
Vse žive dni te čem hvaliti,
Nikdar darov ne pozabiti.

Fr. Rajčević.

Prve jaslice.

Gotovo vas bode mikalo zvedeti, kje in kako se je pričela prelepa navada, da o Božiči jaslice narejamo.

Začetnik jaslicam, katerih se zdaj vsi dobri otroci tako zelo veselijo o prelepih božičnih praznikih, je sveti Frančišek Asiški. Ta preljubeznjivi ljubljeneč božjega Deteta se je med vsemi cerkvenimi prazniki najbolj veselil genljivih božičnih praznikov. S prav posebno slovesnostjo pa je hotel obhajati tri leta pred svojo smrtjo veseli god Gospodovega rojstva. V gozdu blizo mesta Grečo je dal narediti jaslice in slame dati notri in na sveti večer so tudi vola in oslička pripeljati tja, da bi vse prav živo spominjalo betlehemskega hlevca, kjer je bil to noč Jezus Kristus rojen. In velika množica menihov iz bližnjih samostanov in ljudstvo iz okolice je vrelo tjakaj, da se je vse trlo. Silna množina bakelj je razsvetljevala gozd in na daleč okrog se je razlegalo veselo božično petje. Tudi pastirska piščalka se je glasila, kakor kaže podoba. Frančišek pa je klečal v pobožnosti potopljen s solzami svete radosti v očeh pred jaslicami, na katerih je bil narejen altar, kjer se je o polnoči obhajala sveta božična maša. Za vse to je bil sv. Frančišek iz Rima od svetega očeta papeža Honorija III. dobil posebno dovoljenje. On sam je pri tej polnočnici ko levit sveti evangelij pel in po evangeliju je pridigal. Pridigal je o rojstvu ubozega kralja Jezusa tako ljubeznjivo, tako goreče in sveto, da je vse bilo v solzah. Jezusa je imenoval le Detece betlehemsko in kedar je izgovoril njegovo presladko ime, mu je bilo, kakor bi bil jedel méd. Mož, ki je bil po Frančiškovem naročilu oskrbel priprave za to slovesnost, vitez Janez Velita, je pravil pozneje, da je videl dete nebeške lepote, ki je spalo tam v jaslih, in sv. Frančišek ga je objemal in poljubljal, kakor bi ga hotel zbuditi. In po pravici verjamemo to prikazen, ker je bil vitez, ki jo je videl, svet mož, kakor sv. Bonaventura sam priča, in potem, ker je bila tudi pozneje potrjena po mnogih čudežih; slamica namreč, na kateri se je bilo prikazalo sveto božje Dete, je imela moč, da so se ž njo ozdravljale živali od raznih bolezní. In kar je še posebno čudno, ljudje, ki so hodili obiskat tisti kraj, če

so še tako mlačni bili, so se tam ogreli in ljubezen do Boga se je vnela v njih srcih. Po smrti sv. Frančiška pa se je na tistem mestu naredila kapelica, ktere altar

se je postavil prav na tiste jaslje, da bi tako mašnik tam vžival telo Sinu božjega, kjer se je bil prikazal v podobi novorojenega deteca. Še zdaj je to svetišče v onem gozdu jako obiskovana božja pot. („Cvetje“ 1880.)

Pri jaslicah.

Oj Detece ljubo,
Kako si mi lepo.
Tam v jaslicah ležiš,
Prijazno se smejiš!

In milo ti oko
Ozira se v nebo;
In angelj iz nebes
Nad tabo plapolja.

Glej, lučice goré,
Le tebe vse časté.
Kak ves obrazek tvoj
Obseva žar nocoj.

Ti naš si pravi Bog,
Ki vidiš vse okrog.
Tako nam tu klečé
Pastirci govoré.

Fr. Rajčević.

Lepi zgledi prvega sv. obhajila.

5. Zveličana Marija „Angeljska“.

Pač je ta ljubeznjiva deklica zaslužila pridevek »Angeljska«, ki ga je pozneje v samostanu dobila, ker bila je res pravi angelj že na zemlji.

Ko je bila še le štiri leta stara, je že srčno hrepenela k sv. obhajilu iti in Jezusa sprejeti. To hrepenenje je bilo od dne do dne večje. Zeló hudo ji je bilo, da se ji ta vroča želja ni mogla spolniti. Veliko si je prizadjala, da bi te milosti že skoraj mogla biti deležna. Kolikorkrat je šla k spovedi, je prisrčno prosila spovednika, naj ji dovolijo. Dostikrat je nagovarjala tudi mater. Pa do zdaj nikjer ni bila uslišana.

Da bi si koprneče srce vsaj nekoliko olajšala, se je privadila hoditi k nekemu okencu domače hiše, od kodar se je videlo v bližnjo cerkev na veliki oltar, da je tako Jezusa v presv. Rešnjem Telesu obiskovala, pozdravljala in molila ter mu večkrat v solzah potožila svojo srčno žalost, da mora tako »blizo studenca žeje medleti, kruh angeljski gledati, pa lakote umirati«!

Slednjič je Gospod uslišal njene vroče želje in prošnje, kakor sama pripoveduje: »V praznik Marije Snežnice mi je nekaj reklo, naj grem v mesto v cerkev

sv. Roka. Materi si tega nisem upala povedati, ker me je skrbelo, da bi mi ne dovolili. Ker mi pa notranji glas le ni dal mirú, sem jim povedala. Precej sem dobila privoljenje. Šla sem tje s svojim bratom. Tam je bilo veliko vernih, ki so šli k sv. obhajilu. Kar tudi mene obide veliko hrepenenje, pristopiti k mizi Gospodovi. Ker pa nisem imela dovoljenja, sem se jokala, zdihovala in žalovala in s takim čutilom poklekнем pred duhovna, ki so tam spovedovali. Ne vedè, kaj bi povedala, se začnem hudo jokati. Vprašajo me, zakaj se tako jokam. Jaz odgovorim, da mi moj spovednik od dne do dne sv. obhajilo odlašajo; pa (pristavim še) to delajo prav po pravici, ker vidijo namreč, kako sem nečimerna, zlobna in hudobna. Blagi duhoven me še vprašajo, če bi hotela še večkrat k njim priti. Jaz jim pravim, da. Nato rečejo: »Tedaj pojdi, hčerka! odpri in zapri usta, ko boš videla druge obhajati, in obljubim ti, da Gospod bo prišel v tvoje srce.« Jaz sem storila tako in sem bila polna tolažbe in veselja ter mi ni bilo ničesar več poželeti. Prav do poldneva sem ostala vsa zamaknena v Boga, ne da bi kaj mislila na dom ali na svet«.

Preblaga deklica se je po nauku tega duhovna za zdaj vsaj po duhovno obhajala in sicer s tolikim pridom, da je nekaj ur bila v sladkem zamaknenji. Ko je bilo pa že poldne, in je še ni bilo nazaj, so bili domači zeló v skrbéh.

»Domá«, dalje pripoveduje, »so vprašali brata, kje me je pustil. Rekel je: »V cerkvi.« Brž so poslali po me nekoga, ki me je še ravno tam našel. — Goreči duhoven so prevzeli vso skrb za mojo dušo; so me izprašali za sv. obhajilo in mi pomagali dobro spoved opraviti. Jaz sem jim naravnost kar vse povedala, kar sem storila; kajti kaj je greh, še nisem umela. Pa vse so mi razložili in pojasnili, in neizmérno sem se čutila olajšano, polno veselja in mirú. Celi svet bi bila dala za to. Za pripravljanje k sv. obhajilu sem smela devetdnevnicó opravljati. Med devetdnevnicó je bila moja pobožnost prav vnetá, in prelivala sem obilne solze. Pozneje so me vprašali, kako sem ta čas porabila. Odgovorila sem: »V solzah«, drugač nisem znala povedati. Presveto Rešnje Telo sem prejela na praznik vnebovzetja prečiste

Device. — Med tem so pobožni pater še dalje skrbeli za mene, ubogo rastlinico. Podučevali so me o pričujočnosti Božji, in če so me srečali, so mi vselej rekli: »Bog naj živi v tvojem srcu!«

Marijana je bila stara 11 lét in 8 mescev, ko je šla prvokrat k sv. obhajilu. Če že Jezus v manj gorečih srcih takorekoč čudeže dela, kaj še le v tako pripravljenem hrepenečem srcu! Ta dan so se na novo poživile prekrasne cvetlice njenih otročjih čednosti, da so od dne do dne lepše rastle in se v čedalje večih in lepših vencih prikazovale. Napredovanje je bilo jako hitro in junaško.

6. Srečni otrok, ki ga je Marija učila za prvo sveto obhajilo.

Iz daljne Indije nam sporoča goreč misijonar to-le ganljivo dogodbo:

V *misijonišči »svetega Petra in Pavla«* je bila pri nekem imovitem kmetu ljubljena hčerka tako močno obolela, da je morala vedno v bolniški postelji ležati. Že več let jo je trpinčila presilna bolezen, in tako hudo zdelala, da je ni bilo družega ko kost in koža. Mnogotero gorko solzico je že uboga deklica pretočila, ko je morala v hudih bolečinah na bolestni posteljici ležati, zunaj pa so tako veselo opravljali ljudje svoja dela po poljih in travnikih! Veliko je molila, veliko zdihovala sirotica.

Pa motil bi se, kdor bi mislil, da je bila le zato tako žalostna, ker je bila tako zelo bolna. O ne, njene vroče solze so imele še vse drugačen pomen.

Vsi zdravi otroci njene starosti so se pri misijonarju, ki je bival daleč proč, pripravljali za prvo sveto obhajilo. O, ko bi bila zdrava, bi se zdaj tudi smela pripravljati za tisti presrečni dan, po katerem je že dalje časa tako zelo koprnelo njeno nedolžno srce!

Še bolj je medlelo njeno srce, ko jo je neki dan obiskala ljubljena vrstnica, ki se je pri dobrem misijonarju pripravljala za prvo sv. obhajilo, ter je pripovedovala, kako lepo, prijetno in ganljivo je pripravljanje. Pristrčno zdaj prigovarja svojemu očetu, naj gredo tje v misijonišče in naj lepo prosijo, da bi prišli misijonar in še

njo pripravili za prvo sv. obhajilo, po katerem tako zelo koprni njena duša.

Oče jahajo v daljno stanišče misijonarjev, in razodenejo prošnjo ljubljene hčerke, toda slišati morajo žalostni odgovor, da noben misijonar ne utegne še toliko, da bi mogel le dva dni podučevati deklico; naj toraj v božjem imenu čaka do drugzega leta.

Kakor oster meč zadene ta novica pobožno srce nedolžni deklici. Drugzega ne more ko jokati, jokati do večera. Zvečer se nekoliko utolaži in opravi večerno molitev. Po opravljeni navadni molitvi pa še enkrat iztegne sklenene ročice in visoko povzdigne glavico ter gledaje proti nebu začne z nedopovedljivo ginenim srcem moliti: »O sveta Mati božja, ljuba mati Moja, pomagaj mi zdaj!« Vsa utrujena se zopet naslone na blazinico in sladko zaspi.

Drugo jutro je vsa mirna in vesela ter prosi očeta, naj jej dajo katekizem. Radovoljno jej oče spolnijo to željo; katekizem ima zdaj pri sebi noč in dan. Vsa drugačna je zdaj ta dvanajstletna bolnica, ljubljenska svojih starišev, ki se zdaj začnejo še bolj bati, da bi jim popolnem ne oslabela in omagala. Pa strah je bil zastonj.

Zastran prvega sv. obhajila odsihdob ni več tožila. Le enkrat — bilo je kakih deset dni pred belo nedeljo — ljubeznjivo objame svojega očeta in jim milo proseč na uho šepeta, naj bi jo vendar belo nedeljo peljali na misijonišče, kjer dobri misijonarji pripravljajo otroke za prvo sv. obhajilo. »Iz srca rad ti to storim, ljubo dete«, pravijo oče, da bi hčerko utolažili, »toda do takrat moraš biti bolj zdrava, kakor si zdaj«. — »O do takrat bom dovelj trdna za vožnjo«, odgovori vesela deklica s polnim zaupanjem. Očeta je pa tolažila že ta misel, da bode njen ljubljeni otrok vsaj s tem razveseljen, da vidi otroke svoje starosti prvokrat k mizi Gospodovi pristopiti.

Prišla je bela nedelja. Hčerka je torej močna, da se vožnje ni bati. O polnoči se odpravijo od doma. Oblečejo jo v pražno obleko, zavijejo jo v gorke odeje — in urno se pomikajo miljo za miljo proti misijonarjem. Kolika radost je bila, ko stopi deklica med svoje vrstnice, ki so že dobro podučene komaj čakale slovesnega trenutka

prvega sv. obhajila! Kako se pa še le oče začudijo, ko hčerka reče, da hoče tudi iti k svetemu obhajilu. »Počakaj, dete moje«, pravijo oče, »nihče ne sme Telesa Gospodovega sprejeti nepripravljen; ti pa še nisi imela kar nič poduka.« »Jaz tudi vse znam in sem ravno tako pripravljena kakor drugi«, zagotavlja deklica, »prosite gospoda misijonarja, naj me izprašajo, pa boste videli, da bom znala na vsa vprašanja odgovoriti.«

Gospod pridejo, ne tolikanj zato, da bi otroka izpraševali, marveč da bi ga potolažili in umirili. Toda otrok brž zakliče: »Gospod, izprašajte me, jaz sem tudi pripravljena za prvo sv. obhajilo.« Smehljaje zastavijo gospod misijonar vprašanje iz katekizma. Pa kako se začudijo, ko jim otrok gladko in s takim povdarkom odgovori, da se je videlo, da tudi popolnem razume. Dajo še drugo vprašanje, na katero ravno tako gladko odgovori; enako tretje, četrto itd. vse povoljno! Vprašajo še o skrivnosti presvetega rešnjega Telesa in otrok tako odgovarja, kakor najboljši učenci. Vprašajo še, če se je kaj pripravljala, in brž sprevidijo, da je njeno srce bolje pripravljeno, kakor vseh družih, ki so jih sami pripravljali. — »Ali smem iti k prvemu sv. obhajilu?« vpraša otrok in veselje trdnega zaupanja mu zablisne v jasnih očeh. »Seveda smeš iti«, odgovorijo duhoven, »kar spoved še zdaj opravi in potlej boš s svojimi tovarišicami sprejela Telo Gospodovo.« Močno genljivo je bilo, ko je zapuščena in bolna deklica z drugimi zdravimi vred z gorečo pobožnostjo sprejela iz mašnikovih rok Gospoda nebes in zemlje.

Popoludne pa pridejo gospod z nekterimi drugimi misijonarji k deklici in njenemu očetu, ter vprašajo, kako da je otrok tako dobro podučен? Oče zmajejo z glavo, ker sami ne vedo. Deklica pa začne pripovedovati: »Ko sem v svoji preveliki žalosti slednjič ljubo Mater božjo začela klicati, naj mi pomaga, da pojdem k prvemu sv. obhajilu, sem zaspala in v spanji zagledam Mater božjo. Vsede se zraven mene na stolec pri postelji, me znamenja s svetim križem, moli z mano in me začne učiti. Vsako noč spet pride in me podučuje. Kakor so mi moja ranjca mati pomagali, ko sem se iz glave učila, tako mi je pripovedovala Mati božja vprašanja iz krščan-

skega nauka in jaz sem jih za njo ponavljala, dokler se jih nisem naučila. Pravila mi je, kako je Jezus presv. rešnje Telo postavil, kako zdaj mašniki ravno to ponavljajo, kar je bil Jezus pri zadnji večerji storil; pripovedovala mi je, kako moramo Jezusa v presv. zakramentu moliti in častiti, in prigovarjala mi je in me učila, kako se moram za prvo sv. obhajilo pripraviti. Če sem bila trudna, mi je trudno glavo zopet povzdignila; če nisem česa razumela, mi je ponavljala; če mi je trdo šlo, me je tolažila in mi roko na glavo položila. Tako se je godilo noč za nočjo; prav pazljivo sem poslušala, potlej po dnevi vse prav premislila, ponavljala in vse tako delala, kakor me je bila Mati božja opomnila. Tudi iz katekizma sem se učila, in tako mi je bilo mogoče zdaj sprejeti prvo sv. obhajilo. Mater božjo pa bom ljubila in hvalila za to, ker je tako lepo poskrbela za-me.»

Prosi tudi ti Marijo, če se ti učenje težko zdi, naj ti pomaga; posebno pa se jej goreče priporočaj, da bi ti pomagala tvoje srce vredno pripraviti za najimenitniše opravilo — sv. obhajilo!

7. Krstna in obhajilna sveča.

Neki pobožen duhovnik so bili pri sv. krstu za botra. Po svetem opravilu spravijo krstno svečo v svojo skrinjo.

Deklica, kateri so bili boter, nekoliko odraste in se lepo pripravi za prvo sveto obhajilo. Duhovnik jej podájo shranjeno svečo, da jo nedolžna deklica prižgano drži pri slovesnem prvem svetem obhajilu, potlej jo pa zopet spravijo.

Pozneje je bila ta dobra deklica tako nesrečna, da je prišla v slabo družčino in zabredla v velike hudobije.

Sedaj pokličejo skrbni dušni pastir nesrečno grešnico, odprejo skrinjo, vzamejo iz nje njeno svečo, jo prižgó pred njenimi očmi in jej z milim glasom tako-le govorijo: »Melanija! ta sveča je nekedaj gorela na dan tvojega svetega krsta. Mašnik so ti jo dali s temi-le besedami: Ná, vzemi goreče svetilo in brezmadežna ohrani svoj krst, spolnuj Božje zapovedi, da boš mogla takrat, ko pride Gospod k ženitnini, z vsemi svetniki

priti naproti v nebeškem dvoru in boš imela večno življenje. — S to-le gorečo svečo si pristopila kot dvajstletna deklica v beli obleki prvokrat k mizi Gospodovi, da si sprejela božjega Zveličarja. O kako čisto in svitlo, enako bleščeči zvezdi, je takrat plamtela goreča sveča! in zdaj — s kakšno lučjo bi pa zdaj svetila in plamtela poleg tebe, ko bi na mrtvaški postelji ležala in bi ti jo kakor mrtvaško svečo podal v tvojo mrzlo roko!? Melanija! bela obleka tvoje nedolžnosti je omazana; ti si mrtva za Boga in za nebesa!«

Te besede častitljivega mašnika gredo posvetni hčerki tako k srcu, da se milo razjoka in vsa skesana domov povrne. Odsihdob je ves čas čisto, pobožno živela.

8. Bosi obhajanci.

Na Angleškem so goreči pater Hall, ki so mladino posebno ljubili, več časa pripravljali otroke za spoved in sveto obhajilo. Katoličani v tistem kraju pa so bili silno revni. Otroci so od mnogih krajev bosí in raztrgani prihajali k poduku. Misijonar zapazijo, kako se nekteri tega sramujejo. Zato z gorkimi besedami popisujejo malim ganljivo revščino božjega Deteta. Gotovo je tudi večkrat, pristavijo, boso hodilo; tiste otroke še posebno ljubi, ki so mu v revščini podobni; naj se torej nič ne bojé in nič ne sramujejo ter le prav pridno prihajajo k poduku. Vsled tega ljubeznjivega opomina otroci še obilniše in pridniše prihajajo.

Slednjič pride zaželeni dan prvega sv. obhajila. Mnogo revnih otrok pride še celo ta dan bosih v cerkev. Uboge matere so imele že s tem dovolj posla, da so jim drugo obleko dostojno zakrpale.

Pri sv. maši pridejo mašnik do svetega obhajila. Zdaj imajo pristopiti še otroci. Strežnik odmoli očitno spoved (konfiteor) — otrók pa le še ni blizo; kaj je neki? — Po lastnem nagibu sezujejo vsi otroci, ki so obuti prišli, svoje črevlje in gredo bosí k sv. obhajilu! To pa so storili zato, da bi ubožnih otrok ne žalostili in, kakor so potlej rekli, tudi zato, ker božje Dete one otroke bolj ljubi, ki so mu po revščini podobni. Do revnih otrok je imelo to jako genljiv vtis;

še odrasle po cerkvi je tako presunilo, da se solz niso mogli zdržati.

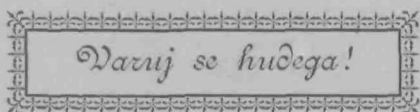
Ljubi otroci! ko se pripravljate za sveto obhajilo, le kar vso skrb za telesno obleko starišem prepustite, vi pa skrbite, da bode vaše srce lepo ozaljšano zlasti goreče ljubezni do Boga in do bližnjega!

Šola rajske nedolžnosti.

O Izraelcih se bere, da jih je Bog zavoljo hudobije sovražnikom prepustil ter so bili pregnani v tuje kraje — v sužnost. Tam so silno veliko hudega pretrpeli. Posebno hudo se jim je to zdelo, da se niso mogli več zbirati k skupni službi božji v Jeruzalemski tempelj. Petje se jim je upiralo; a če so peli, pevali so le žalostne pesmi; citre so obesili na vrbe poleg Babilonskih vodá, godba je utihnila.

Toda nesreča jih je izučila. Vse drugačni so bili, ko so se iz sužnosti spet domov vrnili. Z veliko vnemo so začeli spet zidati po sovražnikih razdejani tempelj. Sveto pismo nam tako lepo popisuje to njihovo bogoljubno delo, ko pravi: v eni roki so meč držali, da so se sovražnikov ubranili, z drugo pa so zidali hišo Božjo!

Preljubi otroci! to je lep nauk tudi vam, kakor nalašč za vas vmerjen. Po svetem krstu ste bili rešeni iz sužnosti satanove; ko ste se pameti zavedli, je bil čas, da ste začeli zidati tempelj Gospodov. Sveto pismo namreč uči, da slehernega človeka srce je tempelj Božji. Tako je torej tudi vam prekrasna naloga, da zidate in lepšate tempelj Gospodov, da bode Bogu všeč! In pri tem zidanji in lepšanji vam ne morem boljšega nasvetovati, kakor to, kar so Izraelci delali: z eno roko zidajte, z eno pa se proti sovražnikom branite! skrbno varujte trdnjavico svojega detinskega srca, da ga greh ne dobi v oblast, ob enem pa ga tudi lepšajte s prekrasnimi čednostmi krščanskimi, — prav tako ravnajte, kakor sem vam o začetku naše šole rekel: »Varuj se hudega, delaj dobro!«

§ 3. Tatvina in goljufija.

Ko sem vas zadnjič svaril pred grdim grehom, ki se mu pravi laž, omenil sem pregovora: »Kdor laže, ta krade«. In res je laž v bližnjem sorodu s tatvino. — Najprej je laž grda sestra še bolj ostudni sestri »goljufiji«. Goljufati se namreč pravi: z lažjo bližnjega kaj oškodovati v lastno korist. Goljufa namreč oni, ki pri kupčiji lažnjivo hvali svoje blago, zamolčuje slabe lastnosti, dobre pa si izmišljuje; oni, ki ima lažnjivo mero, lažnjivo tehtnico, lažnjiva pisma, lažnjive priče; oni, ki lažnjivo zahteva za slabo in lenobno delo velikega plačila... Kdo bi mogel pač naštetih vse goljufe — lažnike!

Pa tudi tatvina v pravem pomenu je laži močno podobna: kakor si pomaga goljuf z lažjo, tako si pomaga tat s temo in skrivanjem. Saj še oni, ki najdenih reči nazaj ne dá, ni nič boljši od tatu in goljufa. Zato pravijo nekteri, da »tat tam išče, kjer ni nič zgubil«.

Otroci! ko govorim o tatvini in goljufiji, bi si želel, da bi imel oblast nad gromom in bliskom, in treskom in ukazal bi, da bi začelo grmeti in treskati, tako, da bi se tla pod vami zdrizala, kakor se je tresla gora Sinajska takrat, ko je vsemogočni Bog med gromom in bliskom zaklical: »Ne kradi!«. Z ognjem bi vam raje zapisal te besede, kakor pa z navadnim črnilom! — Znabiti se vam bo čudno zdelo, zakaj tako ostro govorim; a ne morem drugače. Tatvine in goljufije, krivice in nepoštenosti je toliko na svetu, da moramo strmeti in vprašati: kam je zginil strah Božji?!

Le pomislite sami, kako bi mogel o taki hudobiji še z mehko besedo govoriti; v napisu berete: »šola rajске nedolžnosti« — tako krasno ime! Zdaj pa primerjajte temu rajskemu imenu ostudna imena: tat, — goljuf, — krivičnik!! Ali se vam ne vzbuja stud v srcu? — Povejte mi torej sami, kako naj vas podučim, kako posvarim, kaj vam naj še rečem, da bode kaj izdalo, —

da nobeden, prav nobeden izmed vas ne bode nikdar zaslužil tega grdega imena?! Pomislite vendar, koliko krivičnost škoduje že na zemlji, kaj pa še le v večnosti! Že na zemlji nikjer ne marajo za takega človeka, ki ima predolge prste, ki ni »zvest«; v večnosti pa ne bode Boga gledal, ako ni krivice po svoji moči povrnil. Kako težko pa je večkrat, poravnovati krivico, zlasti na zadnjo uro; kako lahko se zgodi, da krivičnik ostane krivičnik in umrje krivičnik ter bode v večnem ognju gorel vsled krivičnosti svoje! Ali ni stokrat pametnije, nikdar ničesar ne premakniti, kakor pa toliko trpeti? Bodite tedaj modri, in kakor oni srečni, ki so nekdej v rajski šoli krščanske pravičnosti nedolžno živeli in po smrti v nebesa prišli, sklenite tudi vi, raje umreti, kakor komu škodo in krivico delati!

Sveti Benedikt Labre,

ki so ga sedanji sv. oče Leon XIII. med svetnike prišteli, je imel strica duhovna. K temu blagodušnemu duhovnu se je preselil, ko je bil dvanajst let star, da bi tam učenje nadaljeval. — Stric so imeli na vrtu lepe velike jagode. Nekega dne ukažejo Benediktu, naj jih gre nabirat. Tu pride sedemletna deklica na vrt za njim in ga prosi, naj ji dá nekoliko jagod. Benedikt se izgovarja, rekoč, da brez stricevega dovoljenja ne sme nobene dati; le naj gre strica prosit. Deklica gre, pa kmalo spet pride in pravi: »Nisem dobila dovoljenja; pa vendar mi jih kar daj, stric tega ne bodo zvedeli«. — »Pa Bog vidi«, odgovori Benedikt. — »Saj jih nočem veliko«, pravi deklica, »le dve ali tri mi daj; kaj bo ta malenkost?« — »Malenkost? Kaj praviš?« se oglasi Benedikt, »ali more biti malenkost to, kar Boga žali? Pa tudi: z malimi rečmi začnemo in polagoma pridemo do velicij; danes je le nekaj jagod, pa kmali se bodo jemale reči večje vrednosti. Danes bi ukradla šivanko, drugi pot škarje; potem bi ti bilo mogoče že jemati drage reči. Obžaluj tako misel in le kmali se je spovej!« A s tem kratkim, prijaznim opominjevanjem še ni bil zadovoljen, marveč ko je pozneje videl deklico v cerkev k spovedi iti, jo je še enkrat opomnil na tisto reč. To opominjevanje se ji je vtisnilo tako globoko v srce, da ga še v po-

znejših letih ni mogla pozabiti, ko je bila že sprejeta v samostan za nuno.

Kar je pa Benedikt drugim branil, tega se je sam z vso vestnostjo varoval. Nikoli se ni na stricevem vrtu sadja dotaknil, če mu ni bilo posebej dovoljeno, tudi tacega ne, ki je po tleh ležalo. — Neki dan je bil z nekterimi dečki na deželi. Ti so bili na sosedovem vrtu jabelk nakradli. Menili so Benediktu se prikupiti in so mu jih ponujali. On pa jim brez strahu prav resno pravi: »Ta jabelka so ukradena; ni dovoljeno jih jesti; ne maram nobenega«. Drugikrat mu je prinesel tovariš češenj, ki jih je bil vzel v hramu svojega očeta. Benedikt tako dolgo ni hotel nobene sprejeti, dokler mu ni povedal, da jih je vzel z dovoljenjem očetovim. Zdaj jih je sicer sprejel, pa da bi se v zatajevanji vadel, jih je nabral na nit in na okno obesil.

Kravji zvonec.

Svetemu Medardu je nekdo kravo ukradel, ki je imela zvonec na vratu. Ukradeno kravo je peljal tat domov; zvonec pa je zmiraj zvončkal, če je tudi krava pri miru bila. Tat se boji, da bi ga zvončkanje ne izdalo, brž gre in zamaši zvonec s senom; pa zvonec le še zvoní. Kaj je storiti? V hlev gre pa kravi zvonec odveže in ga v omaro spravi; pa tudi tukaj ne neha zvončkatí. Zakoplje ga v zemljo, pa tudi pod zemljo še dalje zvončka. Ves preplašen pelje zdaj tat ukradeno kravo nazaj k sv. Medardu: zdajci utihne zvonček!

Kdor si ptuje blago pridržuje, se mu vedno oglašá zvonček nemirne vesti, ki mu pravi: »Če ptujega blaga ne povrneš, boš vekomaj pogubljen.«

Pobožna sestra.

Jakec in Ančika sta bila sama doma. Jakec reče Ančiki: »Pojdi z menoj, bova si kaj dobrega poiskala in si kaj slastnega privoščila«.

Ančika odgovori: »Ako me pelješ na tak kraj, kjer nas ne bode nihče videl, grem s teboj«.

»Pojdiva tedaj v mlečnico,« reče Jakec, »tam bova polizala polno skledo smetane«.

Ančika pravi: »Tam bi naju videl sosed, ki na dvorišči drva cepi«.

»No pa pojdiva v kuhinjo,« reče Jakec, »v kuhinjski omari je poln lonec strdi, kruh si bova pomakala vanjo.«

Ančika odgovori: »Tam naju lahko vidi soseda, ki pri oknu sedi in préde«.

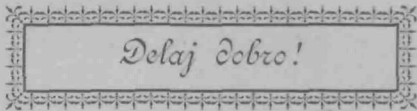
»Pojdiva tedaj doli v klet jabelka jest,« reče Jakec. »Tam je tako temà, da naju gotovo nihče ne bode videl«.

»O moj ljubi Jakec!« reče Ančika, »mar ti res misliš, da naju v kleti nihče ne vidi? Ali nič ne veš za ono oko nad nama, katero zidovje prešine in tudi v temi dobro vidi?«

Jakec se prestraši in reče: »Prav praviš, ljuba sestra! Bog naju vidi tudi tam, kjer naju nobeno človeško oko ne more videti. Nikjer tedaj nočeva delati hudega«.

Ančika je bila zelo vesela, da si je Jakec njene besede k srcu vzela; podarila mu je lepo podobico, na kateri je bilo naslikano božje oko in pod njim zapisane te-le besede:

»Bog vse vidi, Bog vse vé,
Greh se delati ne sme«.

§ 3. Pokorščina.

Milobno raste v Božjem vrtu prekrasna cvetlica: ponižna pokorščina. Sveta cerkev to cvetko posebno ljubi in čišla; le še dve drugi ste jej enako ljubi, namreč devištvo in prostovoljno uboštvo. To trojico imenuje evangeljske svête, in jako se veseli takrat, ko se mlado srce odloči in s slovesno obljubo zaveže, da hoče do smrti skrbno gojiti te tri rožice. Po teh treh je že milijone najboljših duš doseglo popolno svetost v redovniškem življenji.

Če pa pokorščina že priletnim ljudem srce tako lepo zaljša: kako še le pristuje ljubi mladini! Dà, pri otroku je pokorščina in ubogljivost prva in najpotrebniša čednost, pa je tudi ravno njemu najbolj zaslužna.

Pokorščina vam je zato najbolj potrebna ter podlaga vsem družim detinskim čednostim, ker ste sami še nevedni in ne poznate še prave poti. Otroci, vi mislite, da vam je težko sveto živeti, ker ste še tako malo podučeni. Nikar mi tega ne pravite; vam je najložje. Vam še skoro misliti nič ni treba: mi, vaši učitelji in voditelji, moramo mesto vas misliti; mi moramo mesto vas preiskovati, kaj bi vam škodilo, kaj pa koristilo. Vam je le eno potrebno: da nas ubogate in storite, kar vam rečemo; opustite, kar prepovemo, in izvršite, kar ukažemo. Ko sta bila Adam in Eva še takorekoč otroka, ju je tudi Bog podučeval in Bog sam jima je v dosego stalne sreče le eno pogodbo zastavil: če bosta ubogala!

Pa tudi najbolj zaslužna je za otročja leta ubogljiva pokorščina. Mnogih čednost si še zdaj pridobiti ne morete, junaških del še ne morete izvrševati; toda ubogati pa otrok že lahko zna, še predno se je naučil govoriti in moliti. Vsak dan se lahko stokrat vadite v tej čednosti. Vedno se vam kaj ukazuje; nekatere reči posamič, druge pa kar za vsak dan sploh. Slabo bi bilo, če bi vas morali vselej posebej opominjati zastran reči, ktere so vam enkrat za vselej za vsaki dan zapovedane.

To podučenje, ki sem ga vam zdaj razložil, je prišlo naravnost iz nebes. Nobene čednosti ni Jezus tako dolgo učil, kakor to. Do tridesetega leta se o njem skoro družega ne bere kakor: Bil je pokoren! Skoro bi rekel: druge čednosti je učil tri leta, pokorščino pa triintrideset let! Z besedo je hotel Zveličar odrasle učiti, otrokom pa je hotel posebej v dejanji pokazati, kakor bi bil hotel vsim zaklicati: »Otroci, glejte, tako-le delajte, kakor pri meni vidite!« — In res so razumeli to vabilo najbolj vzvišenega zgleda vsi svetniški otroci vseh stoletij; razumite ga še vi!

Adelina

se gre nekega dne s svojo sestrico in z več tovarišicami v log sprehajat. Bilo je pa mladi družini doma naročeno, kako daleč le sme iti. Otroci so vse obljubili, kmalu pa spet pozabili. Prijetna pot po zelenem logu je zapelje, da gredó dalje, kakor bi smeli. Pa glejte, ko se lahko-mišljeni otroci dalje drviyo, naenkrat zapazijo, da ni Adelice

več pri njih. Vrnivši se zapazijo ljubljeno tovarišico, ki je klečé molila pri meji, ktero prestopiti jim je bilo prepovedano. Vse tovarišice se jamejo čuditi po tihem in na glas, Adelica pa mirno odgovori: »Bilo je prepovedano!«

Sveta Roza Limanska.

Čudovita je bila detinska pokorščina, ki jo je imela ta ljubeznjiva Američanka do svojih starišev. Brez maternega dovoljenja še piti ni hotela, in če ji mati kterikrat v nejevolji niso dovolili piti, je ubogo dete več dni žejo trpelo. — Vselej je mater prej za dovoljenje poprosila, preden je vzela iz skrinje to, kar je za delo potrebovala. Mati jo nekikrat vprašajo, zakaj neki zmiraj dovoljenja prosi, saj ni skrinja zaklenena. Roza odgovori: »Delo moje ne donša veliko, pa bi rada mali dobiček pomnožila z zasluženjem pokorščine«. Roza se je bila navadila lepe cvetlice vezti (všivati). Da bi se prepričali njene pokorščine, ji enkrat mati zapovedó, jih narobe narediti. Rozika koj uboga, brez pomislika. Ko so bile svilnate cvetlice zgotovljene, nalašč kažejo mati hudo nejevoljo in jamejo kregati Rozo: »To so mi pa lepe cvetlice, to! Kaj pa si delala? Zdi se mi, da si spala pri delu?« Dobro dete prav pohlevno odgovori: »Meni se je tudi zdelo, da tako ne bode prav, kakor ste mi rekli, pa naredila sem po vaši volji. Če hočete, bom vezenje razdrla, in če vam je všeč, bom spet od kraja začela«.

Sveto Cito

so mati pred vsem pokorščine naučili, in sicer pokorščine iz ljubezni do Boga. Če je bila Cita pridna in pokorna, so rekli mati: »Otrok, tako je všeč nebeškemu Očetu!« Če je pa kaj napak storila, so rekli: »Otrok, to žali nebeškega Očeta!« Ko je Cita nekoliko odrasla in se bolj zavedala, je tudi sama večkrat molila: »Ljubi Gospod moj Bog, nikar me ne zavrzi, marveč daj, da ti bom vedno všeč in da vse storim, kar je tebi dopadljivo!« Če so mati od nje kaj hoteli, je bilo treba le reči: »Cita, to je Bogu všeč!« in skokoma je storila.

Dete, táko-le bodi!

rce detečje naj bo:
 Čisto kakor lilija,
 Kakor rosna kapljica,
 Kakor zvezdnato nebo;
 Kakor demant plemenito,
 Kot zrcalo istinito;
 Kakor jezero na gori,
 Kakor blesk v žareči zori;
 Krépkó, stalno kakor hrast,
 Krotko kakor jagnjiček;
 Vneto le za Božjo čast —
 Sveto kakor angeljček!

Tam mrtva mamica.

(Poslov.)

Tam mrtva mamica leži,
 Lepo ovenčana;
 Nedolžno dete prihiti
 In z venci si igra.

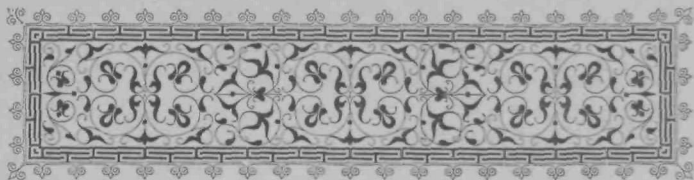
Preštevá cvetke jej v laséh,
 Smehlja se, veselí;
 Pri glavi cvetje, ob stranéh —
 Kakó lepo se zdi!

Poprime mamó za rokó,
 Rekoč: »Oh, daj mi daj
 Iz vencev cvetko vsaj enó,
 Da ž njo igram si naj!«

Pa mrtva mati nič ne dá,
 In dete misli to:
 »Ko vstala bo mamá,
 Gotovo dala bo.«

Po prstih Milče iz hiše gre —
 Odpira spet lahno, —
 Pri vratih večkrat mílo zrè,
 Kdaj mama vstala bo!?

Križi in težave otročjih let.

Že sem omenil, da z grehom in hudobijo si ljudje sami največ težav napravljajo na svetu. In kakor odrasli ljudje, tako tudi otroci. Otročji grehi so večidel tisti strahovi, ki skrbnim starišem šibo v roke dajajo. Posebno pa si s tatvino in goljufijo mali in veliki šibo namakajo; ki jih bode prej ali slej občutno tepla. Da bi se vam tatvina pristudila za vselej, vam povem naslednjo zgodbo.

III. Povest o novem krajcarji.

1. Skoro vsaki dan je prihajal šestletni Jožek v sosedovo hišo h Kovačevim v vas, ker sta si bila s Kovačevim sinkom močno prijatelja. Včasih se je primerilo, da je tū ostal sam v sobi. Nekega dne spet ni bilo njegovega malega tovariša doma, mati Kovačica pa so imeli zunaj opraviti. Malemu Jožku se hodi okrog vrele kaše, tako si ogleduje mali Jožek svitli krajcar od vseh strani. »Oh, ko bi bil ta moj!« si misli

začne zdeti dolg čas ter vse kote radovedno preišče, da bi si našel kako prijetno zabavo. Slednjič zagleda na oknu pisalnik in na pisalniku prelepo svitel, čisto nov krajcar.

Oj kako se je ta krajcar svetil in lesketal! Oh, kako je bil vendar prelep in vabljev! Kakor veli pregovor, da mačka

govor, da mačka

in veselja se mu zasveti poželjivo oko, »pa ne smem se ga dotakniti, ne bilo bi prav!«

Kakor je bil namreč še majhen in mlad, vendar toliko so ga bili že stariši podučili, da se tujih reči ne sme jemati.

»Pa vsaj gledal ga bom!« si misli; in res gleda in gleda, pa kar ne more se ga nagledati, tako mu je všeč. S tem je pa skušnjava čedalje bolj rastla. Čem dalje ga gleda, tem močnejše je v njem poželenje, da bi zagrabil prelepi krajcar. Slednjič stegne roko, ga prime in s čedalje večjim poželenjem suče med prsti — končno smek ž njim v hlačni žep! Zdaj je moj, si misli; nihče ne vé nič o tem, nihče me ni videl, da sem ga vzel. Vendar pa se je v Jožkovem srcu nekaj glasilo in klicalo, da ni prav storil; pretesno mu je v sosedovi hiši, nič več ne more ostati; hitro jo pobriše na prosto.

2. Domu pridši si dá mali grešnik marsikaj opraviti, potlej se splazi tiho v kotec in potegne iz hlačic svoj lepi novi krajcar. Kar pridejo mati in nenadno stopijo k njemu. Sinček pa nič ne čaka, da bi ga še le mati vprašali, marveč sam jim pomoli naproti denar in hiti: »Glejte, mati, jaz imam pa nov krajcar!« — »Od kod pa imaš ta lepi krajcar?« vprašajo mati in brž zaslišijo odgovor: »Najdel sem ga.« — Skušena mati so bili pa veliko bolj prebrisani kakor šestletni sinko; zato zmajujejo z glavo, kakor bi hoteli reči: »Jaz ne verjamem.« Potlej še nekoliko bliže stopijo in s prstom požugajo pa z resnobnim glasom rekó: »Pepček! meni se pa le tako zdi, da ti krajcarja nisi našel; kar naravnost in odkritosrčno povej, odkod imaš krajcar?« — »Najdel sem ga,« trdovratno ponavlja. — »Meni pa le ne gre v glavo, kako bi se mogel krajcar tako zelo svetiti in tako celo nov biti, če se je že valjal po tleh«, nadaljujejo mati še resnobniše; »in jaz ti ne verjamem, in jaz pojdem po šibico in ta bo tako dolgo plesala po tvojem hrbtu, da boš resnico povedal!« In precej se obrnejo proti stranski sobici, da bi dejansko spolnili, kar so z besedo zažugali. Šibe pa se je Jožek neizrečeno hudo bal; pri tej priči sklene in povzdigne obe roki, se spusti v jok in kliče: »Mati, mati, saj bom povedal, povedal; krajcarja nisem našel, ampak vzel sem ga.« —

»Kje si ga vzel?« vprašajo zdaj mati z milim glasom. »Pri Kovačevi materi«. »Ali mi boš tekel brž nazaj, krajcar nazaj nesel in dobri sosedovi materi rekel, da si ti denar vzel in jih prav lepo za odpuščanje prosil?!«

Glasno se zajoka Jožek ob tem povelji. To je pa vendar le preveč! Kaj tacega vendar ne morejo mati zahtevati od njega! K sosedovim iti, denar skrivaj položiti tje, kjer ga je bil vzel, no, to bi še rad storil; a obstati, da ga je on ukradel, za odpuščanje prositi. — o ne ne, to bi bilo preveč sramote, to bi bilo pretrdo, ne, kaj tacega si ne upa, ne more!

»Oh prosim vas, ljuba mati! nikar ne recite, da naj kaj tacega rečem, oh bi se moral toliko sramovati pred Kovačevo materjo; prav gotovo ne bom nikoli več kaj tacega storil, — oh le tega ne, da bi moral vse povedati!«

Tako je prosil in moledoval mali sinko — pa zastonj — mati se ne dajo preprositi. Dobro jim je bilo znano, da prva grešna stopinja mora biti ostro in občutno kaznovana, če hočejo, da se bode sinek za zmirom poboljšal. Strup greha je bil že ranil srce; globoko je bilo treba z nožkom seči in ostrupljeno rano do čistega iztrebiti, če to še tako peče in boli, da se za vselej ozdravi. »Jaz pravim, Pepček, da mi precej pojdi k sosedovim, če ne, te bom sama peljala; potlej se pa le pripravi, kako bo šiba pela!« Nič niso pomagale ne prošnje, ne solze; s težko stopinjo se odpravlja mali grešnik na grozovito pot proti kovačiji.

3. Še nikdar se mu ni zdela nobena reč tako grenka in pusta, kakor ta kratka pot do soseda, še nikdar ni bilo njegovo srce tako obteženo, kakor danes: to pa vse zavoljo krivice in hude vesti.

Sosedova mati, blaga mati Kovačeva, koj ustavijo kolovrat, ko prijoka njih mali ljubljencek. »Pepček!« ga prijazno nagovorijo, »kaj pa ti je danes, da si tako objokan? Kaj pa bi rad? Le povej; morebiti ti morem pomagati!«

Dolgo časa ni mogoče spraviti iz njega nobene besede. Slednjič prične jecljaje: »Mati Kovačeva! — jaz, jaz sem novi krajcar tam-le — — vzel; náte, zdaj sem ga spet nazaj prinesel, pa prosim, odpustite mi, prav res ne bom nikoli več storil, nikoli več ne bom

vzel ničesar, kar ni moje!« Zmiraj glasneje je bilo pri tej obtožbi ihtenje; nazadnje mili jok skoro glas zatopi revčeku. Vendar srce mu je bilo zdaj veliko lažje, da je le vse srečno mogel povedati! — Dobri materi Kovačevi se je Jožek v resnici smilil, ker so dobro znali razsoditi, kako težka mu je bila ta pot. Prijazno ga primejo za roko, mu črne laske popravijo in pogladijo po vročem potnem čelu in mu z milim glasom rekó:

»Glej, Pepček, to ni bilo prav in tudi ne lepó, da si mi bil vzel ta krajcar; a da mi ga sedaj zopet nazaj prineseš in da tudi spoznaš svojo krivdo, to pa je lepo in hvale vredno, in zato ti bom tudi podarila ta novi krajcar.« — Veselje zazari otroku v obrazu in hvaležno se ozira proti dobri starki.

»Vidiš, drago dete!« začnejo nato zopet Kovačica, »sedaj ga pa smeš imeti z dobro vestjo, ni se ti treba bati in skrivati ga; kajne, zdaj si ga še le prav vesel?«

In res, zelo je bil zopet Jožek vesel; Kovačeva mati so mu odpustili, njegova mati tudi niso bili več hudi. Težak kamen se mu je od srca odvalil. Bleščeči krajcar pa je v pesti stiskal, kakor bi bil bogatejši od kralja. Trdno je sklenil, nikdar nobene tuje stvari ne premakniti. — Pred ljudmi je zdaj vse lepo poravnano; kaj pa pred Bogom? O, tudi pred Bogom je ljubi Jožek prav lepo poravnal. Ko so mu pred prvo spovedjo mati pomagali vest izpraševati, in so vprašali: »Jožek, kaj boš pa še povedal?« začel se je jokati in tako ga je skesani jok preyzel, da je komaj izrekel: »Ali ne veste, mati, — tisti krajcar?!« (Teta Emica.)

Naša deca.

Naše Marijice kaj pak ne poznate. Majhena je še, da še na mizo ne vidi, a živa je kakor vrtalka. Pri miru je samo takrat, kadar spi; zgodi pa se časih, da zaspí že po dnevu in takrat je na večer vselej neugnana. In če se vzbudi po noči, takrat je pa že celó ni mogoče ugnati. Ne miruje prej v svoji mali posteljici, da ji mati prinesó košček kruha. Kruhek pa strašno rada je naša Marijica in ako jo poprašáš, zakaj ga ima tako rada, poreče ti: »zato ker ga je Bogek dal«. Bogeka pa se Marijica zmerom boji; če je nagajiva in se ne vede lepo, pokažejo ji mati Boga na steni: »Le čmerna bodi, le, Bogek je pa hud!« in precej je Marijica zopet pridna. Tudi molčka rada naša Marijica in roki zna tako lepo skleniti kakor »gospod« pri altarji. Kadar dela križek, takrat godi se ji seveda bolj slabo in namesto po čelu, ustih in prsih prekriža se kar na enkrat po vsem obrazku

A naša Marijica ima rada tudi druge otroke. Miklavž ji je prinesel sicer tako lepó »púnčiko«, da jo je prve dni samo zibala in pestovala. Toda kmalu se je naveličala »punčike« in nekega dne deje materi: »Mama, moja »punčika« je umrčkala; dajte mi tako, da se bode smejkala kakor jaz« . . . In mati so se nasmejčkali tako ljubo — še bolj kakor se zna Marijica — take »punčike« ji pa niso dali, ki bi se smejala.

Pri Kovačevih imajo tudi takega otroka, da je začel komaj dobro govoriti. Francek mu pravijo in za leto je mlajši od naše Marijice. To pa vam je že cel korenjak, obilnega života je in lici ima tako polni, kakor bi ji mu ulil. In kako se razloči glas njegov od glasu naše Marijice. Franckov glas je kakor glas bobna, Marijičin pa kakor glas milega zvončka. In ta Francek Kovačev pride večkrat k nam, da se malo poigrajo v naši hiši. Kajti še neki deček njiju starosti hodi v našo hišo. To je Malešev Janček. Ta pa je suh kakor trska in bled kakor zid. Tudi pogumnosti nima toliko in vselej pride še le pozneje v hišo, ko sta Francek in Marijica že davno v svojih igrah in pogovorih. Počasi stopa k njima in z roko vleče malo kočijico.

Kmalu so v živahnem pogovoru. Kaj pa da, tako redno ne govore ravno, več se jim bere na obrazkih. Glasove pa imajo, glasove: tako glasni so, da se razlega po vsi hiši. Vsi na krat govore, da bi je kdo drugi težko razumel — a sami se dobro razumejo. Kar si ne morejo povedati z jezikom, pa si pomagajo z roko in miganjem.

Meni bodo pa mama hlebček spekli, deje nekako ponosno Marijica in ukrivi svojo glavico: češ, pa ga imej še ti, če ga moreš!

Jaz sem pa »štruco« jedel, reče Janček z zategnenim glasom.

Kaj ne, da boš meni malo dala, Marijica! zabuči Francek z votlim glasom, kakor bi prihajal iz praznega soda.

Toda Marijica že hiti nadaljevat:

Tako majhen je hlebček, pa s smetano namazan; kadar ga bodo spekli, ga bom že pokazala . . .

Toda Francek sedi že v Jančkovi kočijici. Samo zadnja oplat njegova tiči v njej, nogi pa moli kvišku in upije: Hi, hi! Janček ga gleda malo nevoljno, toda ko prime tudi že Marijica za drog, vlečeta ga oba nekaj trenutkov po dolgi izbi. A kmalu zastoče kočijica milo, tako milo — kakor bi ji naredil kdo kaj hudega. Še bolj milo pa se naredi Jančkov obrazek, po katerem začno rositi kapljice iz črnkastih oči. Janček se joče. Kako bi ne jokal, saj mu je podrl kočijico ta Kovačev Francek. Marijica ogleduje z uprav umetniškim pogledom polomljeno spodvoz, Janček pa si mane objokane oči in zdihuje: mama! Francek se je tudi prestrašil in kmalu se spusti v jok. Debele solze kakor šiške mu leté raz polni obraz na trebušček in nekako bolešno mahne po obrazu s svetečim se rokavom. Le Marijica strmi še nekaj časa v kočijičine razvaline, potem potolče nekoliko z roko po nji, češ, da jo popravi, in stopi k Jančku, tolažeč pa božajoč ga z rokama po licih: »Le nikar ne jokaj, Janček, bodeva pa pretepla tega Francka.« In Marijica stopi k Francku, ki stoji pri izbinih dverih, ter ga malo potipa po plečih, rekoč: »Ná, ná-a!« In ko se obrne, že je Janček zopet dober. Na tla se vsedeta poleg klopi ter začneta prepevati na vse kriplje, da bi ganila i naj-

kamenitejše srce. V enomer prepevata in ponavljata besede: »O Marija, pros' za nas!« (Marijica si je zapomnila te besede, ko je bila zadnjič z materjo v cerkvi pri petih litanijah). Francku se je zdelo že dovolj pokore in počasi se zopet približuje vnetima pevcema; kakor bi čutila, da se ne vjemata prav Marijičin in Jančkov glas, ker pojeta oba tako tenko in visoko, vsprejmeta mej se i Francka. Francek pa je znal še daljšo pesen, ktere so ga naučili njegova babica. In zdaj novič zapojó:

Delajmo, delajmo nova kolesa,
Da se popeljemo v sveta nebesa,
Angeljci godejo, duše pa rajajo,
Da se vse trese — — — —

In res se je treslo — tako so kričali mali poni-glavčki. Kar stopijo mati v hišo — in v hipu utihnejo pevci. Tolikanj veči krik pa zaženó, ko dadó mati vsakemu hlebček. Zopet ni bilo vriša in piša ni konca ni kraja.

Še enkrat pridejo navskriž — Marijici je vzel Francek nekaj njenega hlebčka. Zdaj pa ne pomaga Francku nobeno mazilo. Kar iti mora. A navihan je Francek, kakor je majhen. »Janček — žganček, Janček — žganček!« upije in nagaja še Maleševemu, odhajajoč iz izbe, a v istem trenutku se mu izpodtakne na pragu, ozirajočemu se nazaj, in ležal je na tleh, kakor je dolg in širok, dobil je, kar je iskal. In ko prijoka domov, pokregajo ga še mati, češ, »prav je, zakaj pa hodiš od doma!«

In Marijica pa Janček? Tekala in igrala sta se še nekaj časa po hiši, dokler je tudi Janček ne pobere domov z objokanimi očmi. Ob mizo je zadel namreč s svojo glavico, ko je letal po izbi. To pa boli, če trčne mehka glavica v trd les! »Buško« na čelu je moral Janček domov nesti.

Popoludne pa so bili že zopet vsi trije v hiši. In pesen se začne od konca. Kakor otroci znajo! B.

Prvi sneg.

Kakó sem vesel,
Da snežec spet bel
Se vsipa z višave
Hiti k nam v nižave.

Bom ptičke lovil,
Lepo jih gojil;
Kako bodo peli
Mi v kletki veseli.

Bom jesti dajal,
Krog njih bom skakljal,
Bom piti prinašal
In se jim oglašal.

A Bog iz nebes,
Je milih očes,
On branil jih bođe
Mi vsake nezgode.

Fr. Rajčević.

Veriga.

(Kr. Šmid.)

Šimen je bil nepošten deček in prav nič boljši od tatu. Ni sicer naravnost kradel; a kjer je kaj najdel, je zá-se pridržal, če si je tudi lahko mislil, čegavo je.

Neko jutro gre memo kovačnice. Blizo vrat je ležala na tleh lepa, železna veriga. Šimen najprej skrbno okrog sebe pogleda, če ga kdo ne vidi — in hitro zagradi verigo. Toda precej grozovito zakriči in vrže verigo ob tla. Veriga je bila namreč še razbeljena in strahovito si je opeknel vseh pet prstov.

Kovač, ki je bil zato tje položil verigo, da bi se ohladila, je slišal kričanje in pride k vratom ter pravi: »Prav ti je, da si si osmodil tatinske prste. Da se ti še kaj hujšega ne primeri, zapomni si to-le:

»Tat se s ptujim blagom bolj opeče,
Kot železo držal bi žareče!«

Kteri naj ima domačijo?

Neki kmet je imel tri sine, vsaki je hotel imeti posestvo. Pride do tožbe. Sodnik pravi: »Kteri je izmed vas najbolj čuječ in bo jutri videl prvi solnce sijati, naj

bo posestnik«. Tu gredó vsi trije še pred solnčnim vzhodom na polje čakati solnčnega vzhoda. Najstarejša gledata z nepremaknjenim očesom proti vzhodu, da bi prvi solnčni žarek zagledala. Toda najmlajši je bil navihan in je gledal proti zahodu in je že zdavno videl, kako je lepo obsevalo solnce nasprotno gore, ko sta brata še vedno pričakovala solnčnega vzhoda. Seveda so sodniki najmlajšemu dedščino priznali.

Nauk: Če hočeš, da ti bode kedaj nebeški Sodnik večno dedščino prisodil, obračaj vedno svoje oko proti svojemu zahodu, proti večeru svojega življenja — proti smrti, in sodba ti bo gotovo ugodna.

Šaljivi pripovednik.

(Učencev zlata dōba.)

Bral sem, da pred mnogo mnogo leti
 Bilo vse drugače je na sveti.
 »Zlata dōba« zove se ta čas; —
 Škoda, da takrat ni bilo nas!
 Žalost bila reč je nepoznana,
 Solza, jok in stok še bela vrana:
 Vse vtopljeno v rādosti morjē
 Srce znalo ni, kaj je gorjē.

Zlasti srečni bili so dijaki.
 Priden, moder bil takrat je vsaki;
 Besedi »hudoben, grešen, len«
 Bil je vsim še nepoznán pomen.
 V šolo so učitelji hodili
 Le zato, da deco so hvalili;
 Kregal, tepel in uhal, lasal
 Ni otrōk nihče še »tistihmal«.
 Ni še treba bilo se učiti,
 Zgodaj vstajati, glavó beliti:
 Vselej vse so zvrstno znali vsi,
 Če nobeden knjig pogledal ni.
 Kakor pesem so prijetna bila —
 Na primér — še slovnična pravila;

Kakor godbe glas je prelepó
 Se vezálo v stavke vse samó.
 Če prišlo je kdaj napák v nalogo
 In se vrinilo pregreskov mnogo;
 Bil učenec je le brez skrbi,
 Češ, da se samó prenaredí.
 Rédi vselej bili so pravični,
 Vsi učenci po vrsti — odlični;
 Zadnji v šoli ni nobeden bil,
 Ker je prvo mesto vsak dobil!!
 Gospodinje so takrat povsôdi
 Šolarjem še stregle kot gospôdi:
 Jedli so najfinejše jedí,
 Spalí na grofovski postelji.
 Pratika je bila silno vgodna
 In sedanji kar nič še sorodna;
 Bralo se je v njej le troje dni:
 Četrtki, nedelje, prazniki!!
 In počitnice so bile dolge, goste,
 Komaj šteli so že dneve proste;
 In z »vakanc« se šlo je prav lahkó,
 Solzno bilo ni nikdar okó.

Kar prisôpe nekoč žena nóra,
 Rekali so stari jej Pandóra*);
 Škatljo velikansko kot zaboj
 Nesla je nesrečnica seboj.
 Čez ves svet gorjé strašno razsuje,
 Šolo pa najhujše obdaruje;
 Črno se nad njó razpne nebó, —
 Oh, učenje je trdo, trdo!!
 Zginili so šolstvu časi zlati,
 Revež je, kdor hoče učén postati.
 Pustih knjig Pandóra naloží,
 Da hrbet učenčku se šibi:

*) Pandora je bila, tako se bere v starih grških bajkah, lepa žena, ki so jo bogovi — maliki na svet poslali s posodo, v kateri so bile vse nadloge zaprte; nekdo po nesreči odpre »škatljico« in ob tej priči se razsuje vse zló po vesoljnem svetu; nesrečnež zapre sicer spet, a prepozno, samo — upanje še ostane.

Ko pokrov posodi se razpoči,
 Abecednik najprej ven poskoči
 In za njim se vsuje vsa druhal, —
 Oh, učenček, kam se bodeš djal?! —
 Dolgočasna slovnica z berilom,
 Lepopisje, risanka z ravnilom;
 Poleg črne tablice visí
 Goba, pa še družih več reči.
 Izmed kupa škiljasto pokuka
 Matemátike*) nesrečna kljuka;
 Zemljepis se sili brž na dan,
 V njem so mesta, reke, hrib in plan;
 Bukve, kjer se vestno popisava,
 Kar po zraku leta, v vodi plava,
 Vse, kar skače, lazi in kar grè,
 Ruda, zelišče in kar cvetè;
 Zgodovina iz obojih vekov,
 Kar do zdaj je znášel um človekov . . .
 In tako gre dalje in naprej
 Vse brez konca skoraj in brez mej!! —

Gospodinja je pa tudi gluha,
 Kar dijak jej reče, mu ne skuha;
 Sadja ni moč kupiti nikdar,
 Saj pač vse za šolski gre denár.
 Ves život je truden od sedenja,
 Kaj še glava vročega učenja:
 Vrti stvar na to ali ono plát,
 V šoli raste trnje in osát!
 Prostih dni, — počitnic je le malo, malo
 Dà, učenje britko je postalo;
 Oh, nebó odvrni nam vsaj tó,
 Da z »dvojáčo« ne bo zdaljšano!!

Razsodba v jezični pravdi.

„Kdor tuje jezike zaničuje, kaže, da je neumen; kdor pa celo za maternega ne mara, kaže, da ni blagodušen“.

*) Matematika je učeno ime za težje računstvo.

Francek, žebelj, kleščice.

1.

Francek iskreni
Vidi na steni
Žebelj zabiti.

2.

Gre se upirat,
Žebelj izdirat
S prosto rokó.

3.

Ven ga ne izpravi, —
Kleščice nastavi
Zviti otrok.

4.

Zdaj ga izpuli —
Milo zatuli
Francek na tleh!

Rebus.

$$5 \mathbf{L} + \frac{1}{2}' = \mathbf{K}_{\text{iki}}^{\text{iki}}_{\text{iki}}$$

Uganke in šaljiva vprašanja.

1. Kdaj se v mestu svetilnice prižigajo?
2. Kteri se gledajo tako, kakor pes pa mačka?
3. Dva roga, dve nogi pa širok rep, kaj je to?
4. Kje raste najboljše vino?
5. Kdo se solzi, če tudi ni žalosten?
6. Kje sta ogenj in voda skupaj?
7. Ktere mačice nikoli toliko ne zrastejo, da bi bile mačke?

8. Kdaj stoji kmet na eni sami nogi?
 9. (Za mlade kuharice:) Česa ne sme pri račji juhi manjkati?
 10. Kako tudi najgoljufniši krčmar dokaže, da ne meša vina z vodo?

Rešitev rebusa.

Petelin poje: kikiriki.

Odgovori na uganke in šaljiva vprašanja.

1. Nikoli. — 2. Psi in mačke. — 3. Zajec za sezuvanje. —
 4. Kjer je najboljše grozdje. — 5. Kdor čebulo lušči. — 6. V žganji.
 — 7. Mačice na vrbah. — 8. Kedar se obuva. — 9. Rakov. — 10. S
 tem, da reče: »Jaz le vode vlivam v vino, zmeša se potem samó«.

KAZALO.

	Stran
Papež Leon XIII. — zlatomašnik	3
Sveti Nikolaj	13
Še meni!	18
Prve jaslice	19
Pri jaslicah	21
Lepi zgledi prvega sv. obhajila	21
Šola rajske nedolžnosti	28
Varuj se hudega! § 3. Tatvina in goljufija	29
Delaj dobro! § 3. Pokorščina	32
Dete, táko-le bodi!	35
Tam mrtva mamica	35
Križi in težave otročjih let. Povest o novem krajcarji	36
Naša deca	40
Prvi sneg	43
Veriga	43
Kteri naj ima domačijo?	43
Šaljivi pripovednik	44
Razsodba v jezični pravdi	46
Francek, žebelj, klešče	47
Rebus	47
Uganke in šaljiva vprašanja	47
Rešitev rebusa	48
Odgovori na uganke in šaljiva vprašanja	48